

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

на тему «Соціально-економічний механізм розвитку підприємницької
діяльності кооперативних об'єднань»

здобувача наукового ступеня доктора філософії

Міракіна Василя Васильовича

з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

за спеціальністю 051 – Економіка

Публічна презентація проведена на засіданні кафедри «Економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі» 10 березня 2026 року, протокол № 7.

За результатами проведеного аналізу теоретичних та практичних аспектів дисертаційного дослідження, опублікованих автором наукових праць за темою дисертації, виконання вимог освітньо-наукової програми, а також обговорення результатів дослідження під час фахового семінару, сформульовано такі висновки.

1. Актуальність теми дослідження. Здобувач переконливо обґрунтовує нагальність та важливість наукового опрацювання питань, що є предметом його дослідження, висвітлюючи зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукового завдання. Зокрема, здобувач звертає увагу на таке.

В умовах становлення ринкових відносин, зростання соціально-економічних викликів та поглиблення євроінтеграційних процесів розвиток кооперативного підприємництва набуває особливого значення як ефективна форма колективної господарської діяльності, що поєднує підприємницьку ініціативу з принципами солідарності, взаємодопомоги та демократичного управління. Глобальний досвід засвідчує, що кооперативний сектор є потужним стабілізатором національних економік: у країнах ЄС кооперативи об'єднують понад 300 млн членів, а їх внесок у ВВП ряду держав-членів перевищує 5–7%.

В Україні кооперативний рух перебуває у стані неповного відновлення внаслідок спадку централізованого господарювання, недосконалості інституційного середовища та браку доступного фінансування. В умовах воєнного стану ця проблематика набуває особливої гостроти: кооперативні об'єднання мають значний потенціал для відіграти ключову роль у повоєнній

відбудові регіонів. Для їхнього ефективного функціонування критично необхідне формування дієвого соціально-економічного механізму, здатного забезпечити узгодження економічних та соціальних цілей, оптимізувати управлінські процеси та залучити інструменти цифровізації. Саме це зумовило вибір теми дисертаційного дослідження.

З огляду на вищезазначене, дисертаційне дослідження «Соціально-економічний механізм розвитку підприємницької діяльності кооперативних об'єднань» має як теоретичний, так і практичний характер, є своєчасним і актуальним.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація виконана відповідно до планів науково-дослідних робіт Хмельницького національного університету в межах науково-дослідної теми: «Цифрова трансформація торгівлі та діджиталізація митно-логістичного забезпечення бізнес-структур за умов диверсифікації міжнародних відносин у післявоєнній відбудові економіки України» (номер державної реєстрації: 0122U200189), де автором досліджено можливості впровадження кооперативних механізмів взаємодії виробників у контексті цифрових трансформацій аграрного ринку, та науково-дослідної теми «Соціально-економічні механізми розвитку людського капіталу в системі міжнародного маркетингового та логістичного забезпечення підприємницької діяльності в умовах трансформаційних змін» (номер державної реєстрації: 0122U002372), де автором проаналізовано соціально-економічні умови функціонування кооперативних підприємницьких структур та обґрунтовано методичні підходи до формування механізмів їхнього розвитку.

Сукупність теоретико-методологічних положень та результатів, представлених у дисертації, дозволяє зауважити, що її виконання є важливою складовою частиною цих науково-дослідних робіт.

3. Наукова новизна отриманих результатів.

Положення, концептуальні основи, структура дисертації, формулювання завдань і шляхи їх вирішення, а також узагальнені висновки є результатом реалізації авторського задуму та самостійного наукового дослідження. У роботі обґрунтовано ряд теоретичних положень, узагальнень і висновків, які відповідають вимогам наукової новизни, зокрема:

вперше:

– запропоновано методичний підхід до оцінювання інституційного середовища кооперативного підприємництва, що включає композитний Індекс інституційної зрілості кооперації, який інтегрує формальні (законодавча підтримка, доступність фінансування, ступінь координації, інфраструктурна забезпеченість) та неформальні (рівень довіри) інституційні компоненти в

єдиному кількісному показнику; комбінований інструментарій діагностики (SWOT-оцінка, логіко-причинний аналіз, компаративний аналіз з країнами ЄС); концептуальну модель удосконалення інституційного середовища у вигляді замкнутого циклу «діагностика – стратегія – операція – результат», що забезпечує перехід від фрагментарного якісного аналізу до інтегрованої кількісної оцінки та слугує аналітичним підґрунтям для диференційованих стратегій підтримки кооперативного руху;

удосконалено:

– визначення підприємницької діяльності як самостійної, систематичної, ініціативної господарської діяльності економічних агентів в умовах ризику, спрямованої на створення економічних і соціальних благ та отримання прибутку, яке, на відміну від існуючих, трактує її як таку, що реалізується на засадах поєднання індивідуальних та колективних інтересів, солідарності та спільного розподілу ресурсів і відповідальності;

– системну модель факторів розвитку кооперативних об'єднань, що інтегрує три групи детермінант (інституціональне середовище, економічні та соціальні фактори) з результатами діяльності через систему прямих і зворотних зв'язків підсилюючого, стабілізуючого та компенсаторного типів, дозволяючи комплексно оцінити вплив зовнішнього середовища на ефективність кооперативного підприємництва;

– концепцію соціально-економічного механізму розвитку підприємницької діяльності кооперативних об'єднань як інтегрованої системи взаємопов'язаних елементів із тривимірною архітектурою (економічний, соціальний, інституціональний виміри) та п'яти-блоковою структурою (цільовий, принципівий, функціональний, інструментальний, результативний блоки), що забезпечує узгодження економічних та соціальних інтересів учасників кооперативних відносин;

– кластерно-кооперативну модель агропідприємництва як організаційну форму інтеграції аграрних виробників, що синтезує переваги територіальної концентрації з демократичними принципами управління та включає п'ять взаємопов'язаних компонентів (територіальний, організаційний, інфраструктурний, цифровий, управлінський), що забезпечують повну вертикальну інтеграцію ланцюга вартості з перерозподілом доданої вартості на користь дрібних товаровиробників;

дістали подальшого розвитку:

– визначення поняття «підприємство» як динамічної соціально-економічної системи інтеграції ресурсів, що функціонує на засадах поєднання економічної ефективності, колективних інтересів та соціальної відповідальності, що закладає теоретико-методичну базу для обґрунтування

структури соціально-економічного механізму розвитку кооперативних об'єднань;

– концептуальне обґрунтування Інтегрованої моделі цифрової кооперативної екосистеми з трирівневою архітектурою: інфраструктурно-технологічний рівень (модуль «е-Соор», блокчейн-реєстр членства), інституційно-правовий рівень (організаційно-правова форма «Цифрове Кооперативне Товариство» з механізмами токенизації паїв) та координаційно-сервісний рівень (Національний сервісний хаб спільних послуг), що забезпечує синергетичну інтеграцію цифровізації та інституційного реформування кооперативного сектору;

– структурно-функціональна модель соціально-економічного механізму розвитку підприємницької діяльності аграрних кооперативних об'єднань, що реалізується у триєдиному вимірі через п'ять функцій управління та інтегрована з ІЗК як цільовим індикатором, забезпечуючи циклічне управління розвитком кооперативного підприємництва на макро-, мезо- та мікрорівнях із вбудованим механізмом зворотного зв'язку.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації полягає у тому, що теоретичні положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи охоплюють уточнення понятійно-категоріального апарату соціально-економічного механізму розвитку підприємницької діяльності кооперативних об'єднань, методика розрахунку Індексу інституційної зрілості кооперації та кластерно-кооперативну модель агропідприємництва. Запропонований соціально-економічний механізм та розроблений $I_{ІЗК}$ становлять практичний інструментарій для діагностики стану кооперативного середовища, обґрунтування управлінських рішень щодо його розвитку та моніторингу динаміки інституційних змін.

5. Використання результатів роботи.

Положення та результати дисертаційної роботи, запропоновані до практичного використання у Департаменті освіти та науки Хмельницької обласної військової адміністрації (довідка № 4562-34/2025 від 23.12.2025), Департаменті економічного розвитку Хмельницької обласної військової адміністрації (довідка № 1973-4/2025 від 26.12.2025), Постійній комісії з питань гуманітарної та соціальної політики Хмельницької районної ради (довідка № 09-16/2025 від 22.12.2025), ГО "Вінницький Бізнес Клуб" (довідка про впровадження № 4/19 від 15.12.2025 р.), ТОВ «ДІАЛОГ-ЦЕНТР» (довідка про впровадження № В-18-4 від 19.12.2025 р.), ТОВ «Велесове Поле» (довідка про впровадження №15/6 від 27.12.2025 р.), ТОВ «Дубово-Агро» (довідка про впровадження № 234 від 24.12.2025 р.).

Основні теоретичні положення дисертаційної роботи використовуються у навчальному процесі Хмельницького національного університету під час підготовки та викладання дисциплін: «Соціальна економіка», «Організація діяльності підприємства», «Економіка суб'єктів підприємницької діяльності», «Основи підприємництва».

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі. Дисертаційна робота є самостійно виконаною та завершеною науковою працею, в якій вирішено наукове завдання розробки теоретичних положень та науково-методичних підходів щодо формування соціально-економічного механізму розвитку підприємницької діяльності кооперативних об'єднань.

Основні положення дисертаційної роботи, наукові результати, висновки, пропозиції та рекомендації, які виносяться на захист, опубліковані у фахових наукових виданнях. З наукових праць, виконаних у співавторстві, у дисертаційній роботі використані ідеї та положення, запропоновані лише особисто автором.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі, науковий керівник доктор економічних наук, професор, Васильківський Дмитро Миколайович.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення. Дисертаційне дослідження відповідає обраній темі, розкриває її та підтверджує, що автором вирішено поставлені у роботі завдання.

7. Перелік публікацій за темою дисертації.

Аналіз наукових публікацій, повноти опублікування результатів дисертації та особистого внеску здобувача, засвідчив, що результати дослідження, які викладені в дисертаційній роботі, повною мірою відображають основні положення та висновки роботи, доповідалися та обговорювалися на науково-практичних конференціях.

За темою дисертаційної роботи опубліковано 13 одноосібних наукових праць, загальним обсягом 3,27 друк. арк., у тому числі: 2 статті у іноземних виданнях, (обсягом 0,78 друк. арк.); 4 статті у наукових фахових виданнях України (обсягом 1,49 друк. арк.); 7 наукових публікацій, що додатково відображають результати дослідження (обсягом 1,0 друк. арк.).

Список публікацій здобувача за темою дисертації:

а) в яких опубліковані основні наукові результати:

– у наукових фахових виданнях України, у тому числі які входять до міжнародних наукометричних баз даних:

1. Міракін В. Принципи та форми сільськогосподарської кооперації в процесі інституційних трансформацій в агроекономіці / В. Міракін // Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. – 2023. – № 5. – С. 390–395. (0,36 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського.*

2. Міракін В. Ефективність функціонування кооперації, критерії та показники її оцінки / В. Міракін // Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. – 2024. – № 334 (5). – С. 307–313. (0,37 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського.*

3. Міракін В. Організаційно-економічні засади функціонування кооперативної структури в сільському господарстві / В. Міракін // Innovation and Sustainability. – 2024. – № 3. – С. 177–185. (0,4 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, Google Scholar, НБУ ім. В. І. Вернадського.*

4. Міракін В. В. Зарубіжний досвід розвитку сільськогосподарської кооперації / В. В. Міракін // Український журнал прикладної економіки та техніки. – 2025. – № 4. – С. 340–344. (0,36 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Index Copernicus, WorldCat, Google Scholar, Windows Live Academic, ResearchBible, Open Academic Journals Index, CiteFactor, InfoBase.*

– у закордонних періодичних наукових виданнях:

5. Mirakin V. Socio-economic drivers of entrepreneurial capacity building in cooperative associations: institutional and strategic dimensions / V. Mirakin [Electronic resource] // International Journal of Economics and Society. – 2022. – Vol. 1. – Iss. 1, access mode: <https://ijournals.org/index.php/ijes/article/view/55> (0,38 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Google Scholar, WorldCat, Open Academic Journals Index (OAJI), Mendeley, Infobase Index, Research Bible, CiteSeer.*

6. Mirakin V. Principles and organizational models of cooperative associations as business entities / V. Mirakin [Electronic resource] // International Journal of Economics and Society. – 2023. – Vol. 2. – Iss. 1, access mode: <https://ijournals.org/index.php/ijes/article/view/54> (0,4 друк. арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** *Google Scholar, WorldCat, Open Academic Journals Index (OAJI), Mendeley, Infobase Index, Research Bible, CiteSeer.*

б) які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Міракін В.В. Аналітична оцінка розвитку кооперативних об'єднань в Україні / В.В. Міракін // Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Хмельницький, 21-22 січня 2022 р., Хмельницький, 2022. С. 265-266 (0,14 друк. арк.).

8. Міракін В.В. Особливості та функціональна структура сільськогосподарської кооперації / В.В. Міракін // Економіка сьогодення: планування, управління та аналіз: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Львів, 23 листопада 2022 р., Львів, 2022. С. 65-68 (0,15 друк. арк.).

9. Міракін В.В. Розвиток потенціалу обслуговуючої сільськогосподарської кооперації в Україні / В.В. Міракін // Сучасні наукові погляди на економічні механізми стимулювання соціально-економічного розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 16 лютого 2023 р., Ужгород, 2023. С. 96-99 (0,15 друк. арк.).

10. Міракін В.В. Розвиток соціально-економічного підприємництва в сучасних ринкових умовах / В.В. Міракін // Домінанти розвитку HR-інжинірингу, економіки і бізнесу у XXI столітті в умовах перманентної трансформації національної і світової економік: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Хмельницький, 16-17 листопада 2023 р., Хмельницький, 2023. С. 110-111 (0,14 друк. арк.).

11. Міракін В.В. Міжнародний досвід розвитку сільськогосподарської кооперації / В.В. Міракін // Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 5 квітня 2024 р., Київ, ДТЕУ, 2024. С. 56-59 (0,14 друк. арк.).

12. Міракін В.В. Організаційно-економічні засади сталого розвитку кооперативних структур у сільському господарстві / В.В. Міракін // Міжнародні економічні відносини: сталий розвиток та діджиталізація, матеріали науково-практичної конференції молодих вчених та студентів, м.Хмельницький, 22 травня 2025 року, Хмельницький, 2025. С. 61-63 (0,15 друк. арк.).

13. Міракін В.В. Вплив інституційних трансформацій на принципи та форми сільськогосподарської кооперації / В.В. Міракін // Актуальні проблеми бухгалтерського обліку, аналізу, контролю й оподаткування в Україні в контексті сучасних викликів глобалізації: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, м.Кам'янець-Подільський, 6 листопада 2025 року, Кам'янець-Подільський, 2025. С. 292-295 (0,13 друк. арк.).

ВВАЖАТИ,

що дисертаційна робота Міракіна Василя Васильовича «Соціально-економічний механізм розвитку підприємницької діяльності кооперативних об'єднань», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності 051 – Економіка

РЕКОМЕНДУВАТИ:

дисертаційну роботу «Соціально-економічний механізм розвитку підприємницької діяльності кооперативних об'єднань», подану Міракіним Василем Васильовичем на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту.

Завідувач кафедри економіки,

аналітики, моделювання та інформаційних

технологій в бізнесі,

доктор економічних наук, професор

Павло ГРИГОРУК

